

La Revista de Dipsalut

Publicació informativa
de l'activitat de
l'Organisme de Salut Pública
de la Diputació de Girona

P. 5
Ampliem
la xarxa de
desfibril·ladors

P. 6
Més
presència
als
municipis

P. 12
Novetats en la
teleassistència

P. 16
Els objectius
del «Benestar
i Comunitat»

2022: un any ple de millores

Encetem l'any amb diverses novetats; totes elles encaminades a millorar els serveis que oferim i a donar suport al món local en tot allò que ens sigui possible. Des d'una mirada marcada per la convicció que, per tenir societats més sanes, ens calen societats més justes, més equitatives, i més sostenibles.

Una de les notícies destacades és l'ampliació de la xarxa de desfibril·ladors d'ús públic del "Girona, territori cardioprotegit". Hem destinat a l'entorn de tres-cents cinquanta mil euros a reforçar-la, adquirint cent vint-i-vuit desfibril·ladors més. La majoria, a l'entorn del centenar, s'implantaràn a espais i equipaments que a hores d'ara no estan cardioprotegits o no, en suficient mesura. La resta serviran per reforçar els cossos de primera resposta de la demarcació (policies locals, protecció civil...), que en duen dins els vehicles.

Una altra de les novetats és l'entrada en servei de l'Observatori, que permetrà donar indicadors i mostrar desigualtats socials i de salut. Una informació clau per a dissenyar i desenvolupar polítiques públiques efectives

i eficients, dirigides a la millora de la salut i el benestar de totes les persones en cada territori, enfocades clarament a la reducció de les iniquitats.

Aquest 2022 també porta notables millores en el Servei local de Teleassistència, tant en l'atenció prestada, com en els dispositius tecnològics i la facilitat d'accedir-hi. L'hem reforçat substancialment per tal que totes aquelles persones que el necessitin puguin comptar-hi ben aviat.

Ahora continuem millorant el programa educatiu (amb el desenvolupament complet del "Sigues tu, en família"), el de Parcs i Itineraris (que incorpora més sessions en entorns naturals) i els de l'àmbit de la protecció de la salut com, per exemple, els de qualitat de les aigües de consum humà, que enguany incrementen els recursos econòmics amb els que

comptem per tal d'enfortir les accions de control.

Acabo, fent un apunt del procés de reflexió estratègica, que hem dut a terme els darrers anys. Ens ha permès establir la missió de l'Organisme des d'ara i pel futur més proper: impulsar la salut i el benestar de les persones a través de la construcció d'una societat més equitativa i sostenible. Una missió que ens fa veure, un cop més, la importància cabdal de comptar amb vosaltres (ajuntaments, altres administracions, entitats, ciutadania...). Esperem que la compartiu, ja que la vostra implicació ens és del tot necessària per assolir-la.

Maria Puig i Ferrer
Presidenta de Dipsalut

Coordinació i redacció: servei de Difusió de Dipsalut

Fotografia: © Dipsalut

Disseny gràfic i maquetació: la Gràfica

Impressió: Impremta Pagès, amb criteris de responsabilitat ambiental

Dipòsit legal: GI-985-2010

Periodicitat: quadrimestral

Tiratge: 2.000 exemplars

DIPSALUT, Organisme de Salut Pública de la Diputació de Girona

Parc Científic i Tecnològic. Pic de Peguera, 15.
Edifici Jaume Casademont-17003-Girona. Tel. 972414720

info@dipsalut.cat.

Podeu consultar la política de protecció de dades de Dipsalut a:
www.dipsalut.cat/politica-proteccio-dades.html

Aquesta revista està editada per Dipsalut i es distribueix gratuïtament a ajuntaments i entitats de la demarcació de Girona. Les vostres dades figuren a la nostra llista de distribució de La Revista. Us preguem que, en cas de no voler-lo rebre més, ens ho comuniquem a través del correu.

Dipsalut
Organisme de Salut Pública
de la **Diputació de Girona**

www.dipsalut.cat

Formació per a la igualtat de gènere

Oferim diversos cursos relacionats amb la perspectiva de gènere, la igualtat d'oportunitats entre dones i homes, i la prevenció de les violències masclistes.

Van adreçats, prioritàriament, a professionals de l'Administració Local, així com a educadors i a treballadors de l'àmbit de l'atenció social.

També es programen activitats formatives dirigides a càrrecs electes, per tal de proporcionar informació i recursos sobre les polítiques de gènere i fomentar que se n'impulsi des del món municipal.

Els cursos són gratuïts per a l'alumnat i, la majoria, es fan en línia. Podeu consultar-ne l'oferta i formalitzar les inscripcions, al web de Dipsalut, apartat "Formació".

Més de seixanta atencions del Servei d'Emergències Psicològiques

Els darrers mesos l'equip de psicòlogues especialitzades en emergències de Dipsalut ha realitzat 63 atencions*. Han donat suport psicològic a l'entorn de 400 persones que havien estat víctimes d'accidents greus, agressions sexuals, delictes violents, catàstrofes o altres fets traumàtics produïts a una trentena de municipis de la demarcació.

L'equip s'encarrega, entre d'altres tasques, de comunicar de manera adequada les males notícies. També procura minimitzar els danys que el trauma pot causar sobre les víctimes i les prepara per afrontar el dolorós procés que gairebé sempre els espera. A banda d'aquesta primera atenció, es dona continuïtat al tractament per als usuaris que així ho necessitin, a través d'un mecanisme de derivació urgent a la Xarxa de Salut Pública.

El Servei s'activa trucant a un número de telèfon d'ús restringit (operatiu les 24 hores al dia i els 365 dies de l'any). El tenen tots els activadors qualificats, és a dir, alcaldes i alcaldesses, caps dels cossos policials, de protecció civil i dels bombers, responsables dels serveis socials, Departament d'Educació i Sistema d'Emergències Mèdiques.

Es pot sol·licitar per atendre, individual o col·lectivament, víctimes directes o indirectes d'esdeveniments amb alt potencial traumàtic (especialment amb menors implicats). També, es pot mobilitzar per a atendre els professionals d'emergències que intervenen en aquests casos i que puguin necessitar-ho.

**atencions realitzades al llarg del 2021. Dades a 1 de desembre.*

Elaboració de censos municipals d'establiments alimentaris

Aquest darrer trimestre de 2021 hem realitzat tres edicions del curs sobre l'elaboració del cens municipal d'establiments minoristes d'alimentació i restauració. Han comptat amb un total de 75 inscrits.

Es tracta d'una formació nova, que es realitza en línia i que és gratuïta per l'alumnat, com la resta de cursos de Dipsalut. Va dirigida a personal dels ajuntaments de la demarcació. Facilita el coneixement necessari per poder elaborar i mantenir actualitzat el cens municipal de comerços minoristes d'aliments i de bars i restaurants.

La Llei de Salut Pública atorga als municipis la competència en la gestió del risc derivat dels productes alimentaris en les activitats del comerç minorista i de restauració. Per desenvolupar-la idòniament, es recomana elaborar i anar actualitzant un cens que reculli el nombre i tipologia dels diferents establiments que hi ha a cada poble o ciutat.

Aquesta formació s'inclou al Programa de Divulgació de Coneixements de Seguretat Alimentària en l'Àmbit Municipal.

Support econòmic per al control de plagues

Aquest 2021, 171 ajuntaments de la demarcació han sol·licitat la subvenció per a actuacions de control de plagues urbanes realitzades als seus termes municipals.

63, l'han demanada per a accions de control de la nova espècie invasora, la vespa asiàtica, i 92 municipis, per a les accions contra el mosquit tigre. La resta, han estat per al control d'aus, rosegadors i insectes. El suport econòmic mitjà ha estat d'aproximadament el 75 % de la despesa subvencionable sol·licitada.

Dipsalut ofereix aquest programa de suport econòmic als ajuntaments, que cobreix les actuacions que desenvolupin per a l'erradicació i el control d'aquelles plagues urbanes que poden suposar un risc per a la salut de les persones.

Per obtenir tota la informació sobre la convocatòria per al 2022, dirigiu-vos a la pàgina web de Dipsalut (dipsalut.cat).

Aprovat, el pressupost de Dipsalut per al 2022

El Ple de la Diputació de Girona, en la sessió d'aquest passat novembre, ha aprovat inicialment el pressupost general de la institució per al 2022, i el dels ens que en depenen.

El pressupost de l'Organisme de Salut Pública per al 2022 és de 15.698.000 euros. S'incrementa en un 6,2% respecte el del 2021.

Els eixos prioritaris continuen essent els serveis directes i el suport tècnic i econòmic al món local per a la salut pública i el benestar. Augmenta la dotació per a serveis i subvencions dirigits a combatre les desigualtats com, per exemple, la teleassistència. També, per als programes de control de la qualitat de l'aigua, pel d'educació de la salut i pel "Girona, territori cardioprotegit" (per ampliar la xarxa de desfibril·ladors).

Alhora, l'increment pressupostari serveix per impulsar projectes recentment iniciats, com l'Observatori sobre determinants socials i desigualtats en salut i benestar. I per reforçar els àmbits de recerca i innovació, en col·laboració amb altres ens, com la Càtedra de Promoció de la Salut o l'Institut d'In-

vestigació Biomèdica de Girona (IDIBGI).

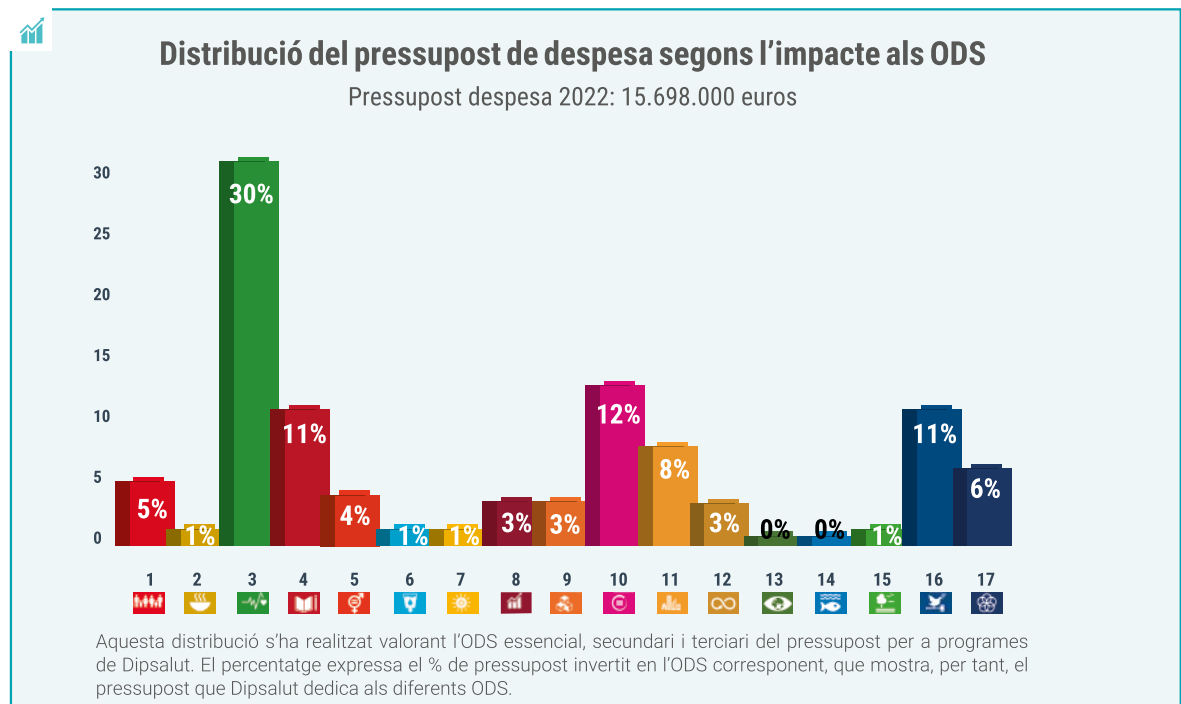
El pressupost, per àmbits d'actuació

Els programes de l'àrea de salut ambiental representen un 25% del pressupost, amb prop de 3,2 milions d'euros. Destaquen els de control de plagues urbanes (700.000 euros), de prevenció de la legionel·losi (a l'entorn dels 600.000 euros), els d'aigües de consum humà (400.000 euros), les accions a piscines i platges (es reserven uns 800.000 euros per al suport als dispositius de socorrisme, i a l'entorn de 100.000 per a actuacions de salubritat) o el control de les sorres infantils (amb més de 80.000 euros).

Els serveis i subvencions de l'àrea de promoció de la salut, benestar i atenció a les persones representen el 29% de les despeses previstes. Entre les partides més

importantes, la del "Sigues tu" (amb prop 1.200.000 euros). El programa de Parcs i Itineraris preveu una despesa de 300.000 euros. I el de desfibril·lació, 298.000. El servei d'emergències psicològiques compta amb 69.000 euros, mentre que la formació externa que ofereix Dipsalut, amb 117.000.

La part del pressupost destinada a la millora de les condicions de vida ascendeix a 3 milions. Destaca el "Benestar i Comunitat" (amb més d'1 milió), les subvencions per a la millora de les condicions i estils de vida (700.000 euros) i la col·laboració amb nombrosos projectes d'aquest àmbit com amb el Centre de Distribució d'Aliments o el d'acollida per a persones sense sostre (La Sopa). També, les diferents actuacions emmarcades en la unitat d'acció social, entre les quals cal remarcar el Servei local de Teleassistència (900.000 euros); seguida del suport econòmic per a accions contra la pobresa, de cooperació internacional i per a la garantia dels

Infografia de la distribució del pressupost 2022 segons impacte sobre els ODS

drets humans (300.000) i de les subvencions per a centres d'educació especial i de formació d'adults (190.000).

L'impacte sobre els ODS

El pressupost de l'Organisme ha estat analitzat segons l'impacte sobre cadascun dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de l'Agenda 2030*.

L'acció dels serveis i programes de suport econòmic impacta en pri-

mer lloc sobre l'ODS 3, el dirigit a la salut i el benestar de les persones. A l'entorn del 30% del pressupost s'inverteix en actuacions que incideixen positivament en aquest ODS. Segueixen, els objectius de reducció de les desigualtats (ODS 10) i d'educació de qualitat (ODS 4), als que Dipsalut li dedica un 12% i un 11% del pressupost, respectivament. Les actuacions relacionades amb l'ODS 16, orientat a promoure societats justes, pacífiques i inclusives, representen també un 11% de les despeses.

Millorar les ciutats i comunitats en les que vivim, fent-les més segures, salubres i sostenibles (l'ODS 11), promoure la igualtat de gènere (ODS 5), posar fi a la pobresa (ODS 1) o actuar davant el canvi climàtic (ODS 13) són altres dels nombrosos ODS que l'Organisme contribueix a implementar.

*(*la distribució del pressupost de despesa segons l'impacte als ODS s'ha fet valorant l'ODS essencial, secundari i terciari. El percentatge expressa la part del pressupost invertida en programes o subvencions que impacten directament sobre els Objectius).*

NOTÍCIES

Ampliació de la xarxa de desfibril·ladors d'ús públic

Dipsalut ha adquirit 128 desfibril·ladors que se sumaran als 783 que ja va implantar a la demarcació. L'objectiu és cardioprotegir zones o equipaments que a hores d'ara no tenen dispositius prou a l'abast.

Aquesta segona fase del programa "Girona, territori cardioprotegit" es duu a terme després d'estudiar les necessitats dels municipis i constatar que caldria reforçar la xarxa per tal de cobrir adequadament alguns nuclis o espais públics.

Es preveu que 82 dels nous aparells s'acabin situant a places, carrers o façanes d'equipaments municipals. Es prioritzarien els centres esportius, els de gent gran, les zones concorregudes i els nuclis aïllats sense bona cobertura per part dels cossos d'emergències.

La resta, 46 dispositius, serien per reforçar les policies locals, vigilants municipals i altres serveis de primera resposta.

Cada ajuntament pot sol·licitar un màxim de vuit desfibril·ladors (4 per a espais o equipaments públics; i 4 més, per als cossos de primera resposta). Una comissió científicotècnica analitzarà les sol·licituds i les prioritzarà segons els criteris establerts*.

Els nous aparells tenen les mateixes característiques que els anteriors; també pel que fa al manteniment (Dipsalut en fa la gestió integral: revisió anual, neteja, re-

Imatge dels desfibril·ladors del Parc Científic de Girona

solució d'incidències i substitució d'aparells quan correspon). Només hi haurà una diferència en el cas dels anomenats "fixos" (els de carrers i equipaments): en comptes de situar-se dins les columnes de color taronja, aniran dins un plafó que necessàriament haurà d'estar adherit a la paret.

Amb aquesta nova compra de desfibril·ladors, la xarxa del "Girona, territori cardioprotegit" passarà a estar formada per 911 dispositius, distribuïts arreu de la demarcació, als 221 municipis gironins.

Cal recordar que gràcies a aquesta xarxa, i a la decidida actuació de la ciutadania, 75 persones han pogut recuperar el batec després de patir una aturada cardiorespiratòria.

A banda de la implantació de desfibril·ladors, el programa "Girona, territori cardioprotegit" realitza permanentment accions de formació i sensibilització per a l'ús normalitzat d'aquests aparells.

**els criteris establerts es poden consultar al web de Dipsalut, a l'apartat del "Girona, territori cardioprotegit". En aquest espai web també hi trobareu la resta d'informacions relatives al Programa.*

Nou Catàleg de Serveis i Programes de Suport Econòmic

Al lloc web de Dipsalut hi podeu consultar els serveis directes i les línies de suport econòmic que posem a disposició d'ajuntaments i altres ens aquest 2022.

El Catàleg compta amb programes dels àmbits següents: sanitat ambiental, aigües de consum humà, establiments públics i indrets habitats, seguretat alimentària, suport tècnic en salut ambi-

Imatge del nou Catàleg de Serveis

ental, estils de vida, condicions de vida i reducció de desigualtats i suport econòmic per a la promoció de la salut i el benestar.

Una de les novetats d'enguany és que es podrà disposar dels primers recursos generats per l'Observatori sobre determinants socials i desigualtats en salut i benestar. Els ajuntaments, altres ens locals, tercer sector i, també, el món de la recerca, podran accedir als indicadors, mapes, informes, dades obertes i altres informacions facilitades per l'Observatori. L'objectiu és que aquestes dades serveixin per focalitzar, dissenyar i implementar polítiques socials, de salut i ambientals encaminades a reduir les desigualtats i aconseguir una societat més justa i sostenible.

Cal recordar que, a banda dels serveis recollits al Catàleg, oferim nombroses línies de suport econòmic dirigides a administracions i a entitats sense ànim de lucre. A més, proposem cursos gratuïts als professionals que intervenen en salut pública i acció social, per tal que puguin ampliar coneixements i competències.

Dipsalut continua avançant per assolir les fites ja anteriorment marcades, com la implementació dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de l'Agenda 2030, i l'alineació amb la missió, valors i els quatre eixos d'actuació sorgits del procés participatiu de reflexió estratègica, que es va dur a terme amb ajuntaments, entitats i altres actors del territori.

Més actuacions als municipis

La Xarxa d'Agents de Salut Pública Municipal (XASPM) s'ha reorganitzat per tal d'augmentar les accions sobre el terreny i reforçar el suport tècnic i acompanyament als ajuntaments.

La incorporació d'un nou tècnic de salut pública (passant de 6 a 7 professionals) ha de permetre que cada agent pugui dedicar major temps als municipis. S'ha anat dels entre 36 i 37 municipis que cada tècnic portava, de mitjana, als entre 29 i 33 que té assignats actualment.

La redistribució s'ha fet amb la vista posada a augmentar l'acció al territori. Així doncs, els municipis assignats s'han redistribuït procurant que els que porta cada agent a cada comarca siguin propers entre sí. També mirant d'igualar el nombre d'equipaments que té atribuïts cada tècnic. Entre altres, s'aconsegueix optimitzar temps en desplaçaments i, per tant, facilitar el seguiment de les actuacions sobre el terreny, així com la realització

de més visites presencials d'assessorament. Alhora, la millor distribució de les càrregues de feina ha de permetre incrementar els desplaçaments a aquells municipis que, per la seva tipologia o per altres motius, generen menys actuacions.

La redistribució territorial s'ha fet efectiva aquest passat mes de juny. Les modificacions que comportava - com els canvis d'interlocutor o l'eliminació de la figura del referent comarcal - s'han anat comunicat als ajuntaments abans que entrés en vigor.

Actuacions als municipis

La nova organització s'ha fet mantenint la proporció de municipis de diferents tipologies i territoris que porta cada agent, així com la filosofia de gestió en funció del risc, i de servei i suport als ajuntaments que és a la base de la XASPM.

Dipsalut s'adhereix a la Declaració "Salut i Natura"

El Consell Rector de l'Organisme ha aprovat l'adhesió a la Declaració sobre la interdependència entre Salut i Natura a Catalunya, impulsada per la Xarxa per a la Conservació de la Natura (XCN).

En el document s'hi constata que la natura ens aporta beneficis insubstituïbles per a la nostra salut i benestar, no només en aspectes físics, sinó també psicològics i, fins i tot, espirituals. També parteix de la idea que necessitem una natura sana per tenir una vida saludable, ja que la nostra salut coexisteix amb la del planeta.

Més d'un centenar d'ens, entre ells també la Diputació de Girona, s'han adherit a aquesta Declaració que té, com a propòsit central, crear una aliança entre organitzacions que treballen per a la salut de la natura i per a la salut de la societat. Aquesta aliança ha de servir per impulsar una estratègia comuna a Catalunya, que situï la natura com a element essencial per a la salut de les persones i que permeti avançar en qüestions com l'accés equitatiu als espais naturals, o la generació de territoris sans i sostenibles.

Amb aquesta adhesió, Dipsalut reforça el seu compromís amb la sostenibilitat i la posada en valor de la natura com a actiu de salut. L'Organisme participarà a la taula inter-

sectorial de la demarcació, que ha de definir i implementar l'estratègia al territori. També s'està treballant amb la XCN en el marc de programes com el de Parcs i Itineraris, promovent la pràctica d'activitat física en espais verds i reivindicant-los com a imprescindibles per a gaudir de ciutats i comunitats saludables.

Activitat física en espais naturals

Aquest passat mes de novembre ha començat la formació per tal que els dinamitzadors del Programa de Parcs i Itineraris dirigeixin noves sessions d'activitat física en entorns naturals.

La primera sessió d'aquest curs s'ha dut a terme a la seu de Dipsalut, al Parc Científic i Tecnològic de Girona. Les següents, a la Cerdanya, la Garrotxa i l'Alt Empordà, entre els mesos de novembre i desembre. S'ha previst programar-ne quatre més, a la resta de comarques gironines. Es farien entre els mesos de gener i març.

El curs consta d'un total de quaranta hores (repartides en vuit sessi-

ons de cinc hores cadascuna). Està orientat a capacitar les dinamitzadores i dinamitzadors del Programa de Parcs i Itineraris perquè puguin impulsar noves activitats fora de les zones urbanes, en el marc de la col·laboració amb la Xarxa per a la Conservació de la Natura.

En la formació es detallen els beneficis de la natura per a la salut integral i el benestar de les persones, diferents vies de connexió amb la natura, com fer la prospecció de cada territori i identificar-ne les xarxes comunitàries, com definir un programa adequat d'activitats per a cada realitat, i mètodes de seguiment, avaluació i millora continuada d'aquests programes.

Amb la realització d'activitat física dirigida i en grup en entorns naturals, Dipsalut busca no tan sols millorar la salut i el benestar de les persones, sinó també la posada en valor de la natura com un actiu de salut, així com la implicació de tothom en la conservació dels espais naturals i en la generació de territoris sans i sostenibles.

Dipsalut s'adhereix a la xarxa "Salut i Natura"

Prevenió dels abusos sexuals a infants

Treballem aquesta greu problemàtica des de programes com el «Sigues tu». i, també, amb cursos per saber com prevenir-los, detectar-los precoçment i actuar.

Es abusos sexuals a infants constitueixen un problema greu a nivell mundial. Segons xifres de l'Organització Mundial de la Salut (OMS), 1 de cada 5 dones i 1 de cada 13 homes declaren haver-ne patit. No es tracta d'un fet que succeeix només lluny de casa nostra, sinó que aquestes xifres coincideixen amb les dades de Catalunya de l'informe de Save de Children de 2017.

Al nostre país, Vicki Bernadet és l'entitat de referència en aquest àmbit. Professionals d'aquesta fundació són les docents dels cursos que Dipsalut ofereix a persones que treballen amb infants o adolescents, perquè puguin portar a terme la seva funció preventiva i protectora dels menors. Aquesta font ens recorda que, sovint, els infants amaguen aquestes situacions, ja que la persona abusadora utilitza el seu poder amenaçant a la víctima o fent-la sentir culpable. Així doncs, si es produeix una revelació, cal donar el suport social adequat, ja que aquest moment és clau per minimitzar les efectes de l'abús en la salut física i psicològica de l'infant. És important no dubtar del relat, mantenir la calma, agrair la confiança per haver-ho explicat, validar els seus sentiments

Fotografia extreta de banc d'imatges

i expressar-li afecte. També cal explicar-li que la responsabilitat és de la persona abusadora i assegurar-se que no hagi patit ferides.

És fonamental que els i les professionals que treballen amb infants i adolescents coneguin les pautes més importants a tenir en compte a l'hora de detectar violència sexual envers els infants. La guia *I tu, saps com preguntar-me?* (de la Generalitat de Catalunya) els descriu de manera clara i senzilla.

A més, en el context educatiu, existeix un Protocol de prevenció,

detecció, notificació, derivació i coordinació de les situacions de maltractament infantil i adolescent en l'àmbit educatiu que inclou els abusos sexuals.

Des del programa d'educació per a la salut, el «Sigues tu», s'aborda aquesta problemàtica, tant als centres educatius de primària com de secundària, per tal que l'alumnat incorpori el concepte d'abús sexual i pugui identificar situacions de risc. Des del programa de formació de Dipsalut també s'ofereixen cursos per saber com actuar davant aquesta gran xacra.

Treballem amb els municipis per a la teva salut i benestar

Impulsem la teva salut

www.dipsalut.cat

 Dipsalut
Organisme de Salut Pública
de la Diputació de Girona

La importància de treballar l'educació emocional i les habilitats per a la vida als centres educatius

(article de Sònia Garcia i Anna Loste, de l'equip del «Sigues tu». Publicat a la Revista Traç, revista educativa de la Garrotxa)

Durant anys, l'educació formal va estar centrada gairebé exclusivament en les habilitats cognitives i l'adquisició de coneixements teòrics, deixant de banda la part emocional. Tanmateix, la nova recerca en el camp de la neurociència ha demostrat, per exemple, que recordem més aquelles coses que ens han commogut, i que les emocions fan que l'alumnat es motivi i connecti amb l'entorn educatiu.

Des de l'àmbit de la salut, l'Organització Mundial de la Salut (OMS) també ha destacat la importància d'aquestes competències psicosocials o habilitats per a la vida per assolir uns estils de vida saludables i gestionar tots aquells factors que influeixen en la nostra salut. Per posar només alguns exemples, l'estratègia de les habilitats per a la vida ha donat els seus fruits en àrees com la prevenció de drogodependències o malalties i l'educació afectiva i sexual.

En definitiva, es posa en relleu que una bona intel·ligència emocional i psicosocial té molts efectes positius per a la vida, com ara una bona gestió de l'estrès, més autodisciplina, relacions afectives més saludables, millor afrontament dels errors o resolució més positiva dels conflictes.

De la mateixa manera, cal tenir en compte que les causes de la mala salut són sobretot socials. Els centres educatius no són espais neutres i aïllats d'aquests factors, sinó que les desigualtats socials es reproduïxen dins les escoles i afecten l'alumnat. Els infants i joves passen gran part del temps a l'escola i, per tant, aplicar estratègies de promoció de la salut centrades en els valors de l'equitat i la justícia social és una oportunitat per crear ambients escolars positius, protectors i saludables, alhora que es redueixen les desigualtats.

Tots aquests motius ens fan reflexionar sobre la necessitat d'incloure de manera efectiva en el currículum de primària i secundària del nostre país aquests continguts. En aquest sentit, l'objectiu del programa «Si-

gues tu» és facilitar i acompanyar aquest treball a través del marc de les habilitats per a la vida de l'OMS, tenint en compte els determinants socials de la salut. Es desenvolupa mitjançant metodologies actives i vivencials, col·locant els infants, els joves i les seves experiències en el centre. Es permet que l'alumnat participi en diferents formats, segons com se sentin còmodes, per exemple, treballant en petits grups, fent jocs de rol, pluges d'idees o debats, dinàmiques de moviment, etc.

Sovint rebem comentaris per part del professorat i de l'alumnat sobre la importància de treballar aquests temes en els centres educatius, que afavoreixen una millor convivència en els grups. Així doncs, hi ha interès per part de la majoria d'equips docents i directius de les escoles i instituts per abordar aquestes temàtiques i incorporar l'educació emocional i el treball de les habilitats socials. I hi podríem afegir, sense por d'equivocar-nos, que la majoria de les famílies també hi estan interessades. Ara bé, el sistema, tot i que darrerament reconeix la seva importància, no sempre facilita uns espais reals dins l'àrea curricular perquè aquests siguin la base d'un aprenentatge significatiu, que cada cop més s'evidencia com quelcom essencial. Per posar un exemple, com puc aprendre a dividir si les meves relacions a l'aula estan malmeses?

Per part nostra, com a equip del «Sigues tu», és un regal poder entrar a les aules, compartir l'experiència i disposar d'un temps d'escolta i presència amb l'alumnat. Per aquest motiu, agraïm la confiança que ens atorgueu ambdues parts, professorat i alumnat, i la facilitat per, a vegades, "obrir melons", compartir plors i rialles, tractar temes molestos i incòmodes i oblidar la vergonya que s'amaga sota aquelles capes de nois i noies invencibles.

En resum, la vida no està absent de conflictes, reptes i dificultats, i la manera com els afrontem és bàsica per a la nostra salut física, mental, emocional i relacional. Així doncs, val la pena emprar l'energia i el temps necessaris per acompanyar els infants en el desenvolupament de les seves competències socials, psicològiques i emocionals, per tal que les generacions futures assoleixin el major grau possible de benestar i justícia social.

Fotografia d'arxiu del programa «Sigues tu»

La gent gran, en el punt de mira per la COVID-19

(Article de Mònica Ricou i Casal, doctorand i professora associada de l'Àrea de Dret del Treball i Seguretat Social. Universitat de Girona)

La pandèmia ha posat de manifest els punts forts que encara manté el sistema públic de salut, però també ha evidenciat els problemes estructurals que porta arrossegant des de fa anys.

Comença un nou any, amb ganes i optimisme, però sense deixar de tenir un record per totes les persones que han patit o pateixen les conseqüències devastadores de la COVID-19.

Un dels col·lectius més vulnerables és el de la gent gran. Algunes i alguns ens han deixat i d'altres, han sofert conseqüències que no s'esperaven. Després d'haver nascut i crescut en temps difícils, sembla que no era just. Per ells els anys compten i molt; és una perspectiva de la vida que només els ulls dels anys pot sentir. La soledat del confinament, les restriccions per fer activitats, les limitacions cap a les noves tecnologies, tot són factors que minven la salut mental i física.

L'Informe del Grup de Treball COVID-19 i Residències va destacar que, aproximadament, durant la primera onada (entre el 10 de març i 2 de maig de 2020), del segment

de població més gran de 75 anys, la mortalitat va ser de 37.227 persones. Per la seva banda, l'informe de Nacions Unides- Informe de polítiques: Els efectes de la COVID-19 en les persones d'edat- destaca quatre prioritats d'acció:

- Primera: Vetllar perquè les decisions sanitàries que afectin a la gent gran es basin en la dignitat. Un punt a destacar és la violència, abús o maltractament que es viu per part de persones cuidadores en algunes residències o altres espais.
- Segon: Enfortir la inclusió social i la solidaritat durant l'aïllament físic. Les restriccions a la llibertat de circulació poden generar la manca de les cures essencials i la possibilitat de generar malalties mentals.
- Tercer: S'ha d'analitzar les causes estructurals que han fet que les persones d'edat avançada

siguin un sector de població altament vulnerable. És urgent invertir en l'assistència sanitària universal i la protecció social per enfortir els drets humans de les persones de més edat.

- Quart: És molt necessari fer front a l'estigmatització de les persones grans. La crisi que s'està vivint ha fet patent la invisibilitat de les persones de més edat, per exemple en l'anàlisi de dades publicades.

S'ha integrat l'àmbit social i sanitari...

Cal treballar cap a un nou model d'atenció que integri l'àmbit social i el sanitari. Hem de ser conscients que cada cop ens fem més grans, que l'esperança de vida s'allarga és una realitat a tenir en compte, i s'ha de normalitzar, en comptes d'estigmatitzar.

Fotografia extreta de banc d'imatges

Podria estar bé una xarxa de residències públiques de la dimensió adequada per evitar aglomeracions. I que comptés amb infraestructures i personal suficient. Aquesta línia segueix el Pla de recuperació, Transformació i Resiliència aprovat pel Govern Espanyol el 29 d'abril de 2021. Es posa de manifest la necessitat d'enfortir l'economia de les "cures".

“Cal treballar cap a un nou model d'atenció que integri l'àmbit social i el sanitari. I hem de posar les persones al centre i basar les decisions en la dignitat”

S'ha de situar a les persones al centre, per davant, de l'economia, posant en valor el que cada generació pugui aportar al conjunt de la societat. L'objectiu és millorar el Sistema d'autonomia i l'atenció a la dependència. (SAAD), introduint reformes que simplifiquen els procediments i les llistes d'espera.

Parlem de l'economia de l'envelliment

Es parla avui dia d'una economia del envelliment (*silver economie*). Si la major esperança de vida afecta els sistemes de protecció social -pel que fa a pensions, assistència sanitària i cures de llarga duració a persones grans en situació de dependència- també, aquest escenari, condiciona la producció i el consum de les persones grans.

Els instituts d'investigació de mercats preveuen un creixement important en els propers deu anys d'àmbits relacionats amb la salut, educació superior, cotxes sense conductor, entre altres. Per això es requereix la promoció de la participació activa de les persones grans dins el mercat laboral i el recolzament a la innovació entre els productes i serveis per la vida independent als barris i ciutats obertes a totes les edats.

Fotografia extreta de banc d'imatges

La importància de l'atenció primària

S'ha d'incidir en l'àmbit assistencial de l'atenció primària, col·lapsat quan el risc de contagis va a l'alça. L'envelliment comporta, ben sovint, malalties cròniques que s'atenen precisament a l'atenció primària. A l'abril del 2019 es va adoptar un nou marc estratègic per a l'atenció primària i comunitària, però encara no s'ha assignat pressupost per recolzar-lo.

El nivell d'assistència d'atenció primària és qui apropa els serveis assistencials a la població i per garantir una atenció propera i segura a la gent gran. Seria bo que s'incrementés el pressupost en personal sanitari, afegint al quadre mèdic psicòlegs,

fisioterapeutes, treballadors i treballadores socials...S'ha de potenciar també l'assistència domiciliària i l'atenció primària de persones grans a les residències.

En conclusió:

La pandèmia de la COVID-19 ha posat de manifest els punts forts que encara manté el sistema pú-

blic de salut, però també ha evidenciat els problemes estructurals que porta arrossegant des de fa anys. Els reptes que encara ha de superar a l'hora d'afrontar situacions que requereixen anticipació, resposta ràpida i coordinacions a cada territori.

Per tant, ara Europa s'enfronta a una recuperació sobre la base d'un fort impuls a l'agenda social, sobretot al respecte a la dignitat. Espanya aposta per reorientar les capacitats estratègiques cap a la promoció de la salut, la prevenció de la malaltia i l'atenció a la dependència. Es busca garantir que totes les persones tinguin les mateixes oportunitats de desenvolupar i preservar la seva salut i que disposin d'un sistema sanitari públic, universal i excel·lent, que proporcioni la protecció i la promoció de la salut al llarg de tota la vida.

“La gent gran són la saviesa d'una família, són la saviesa d'un poble. I un poble que no escolta als avis i àvies, es un poble que mor”
(Papa Francesc)

Millores en la teleassistència: arribar a tothom que la necessita

El Servei local de Teleassistència amplia prestacions i avança en la personalització. Dipsalut ha incrementat els recursos econòmics que hi destina perquè sigui d'accés universal. També canvien els criteris per poder-lo tenir de manera gratuïta: 6 de cada 10 usuaris hi podran comptar sense cap copagament.

Des d'aquest gener, la teleassistència ofereix millores, tant per a les persones que ja en són usuàries com per a les que s'hi donin d'alta a partir d'ara.

Un dels canvis és la renovació i increment dels dispositius tecnològics que s'instal·len a les llars. Es tracta de detectors d'incendi, de fugites de gas, de caigudes, o de moviment (per detectar inactivitat i poder reaccionar davant problemes de salut física o mental). Es preveu passar dels 1.170 dispositius actuals, a 1.300 (l'any 2022) i a 2.050 (pel 2023).

“També hi ha novetats en la teleassistència mòbil. Es complementarà amb més prestacions, com la geolocalització. És a dir, hi hauran detectors de riscos fora de la llar pensats, especialment, per a persones que viuen soles en entorns aïllats geogràficament i volen seguir realitzant activitats de forma autònoma”

També es treballa en un sistema avançat de suport nocturn per reduir la càrrega de les persones cuidadores (camins de llum per prevenir caigudes a la nit, i dispositius de detecció d'enuresi o d'ocupació de llit). A més, els usuaris que requereixen un nivell de suport més alt (pel seu grau de dependència i per ser més vulnerables socialment) podran disposar d'un servei

Detall del dispositiu d'avís de teleassistència

de monitorització intel·ligent (senyors interconnectats en diversos punts de la casa que van donant informació sobre els moviments i permeten prevenir riscos o reaccionar ràpidament davant d'incidents diversos).

Continuant amb la tecnologia, es preveu anar renovant tots els terminals i els penjolls i polseres de la teleassistència, per fer-los més funcionals i accessibles. **Un dels objectius es poder oferir el servei a les persones amb diversitat funcional, adaptat a les necessitats de cadascú. També, a les persones amb deteriorament cognitiu.**

Queralt Aranda, de la unitat d'Acció Social de Dipsalut, explica que “sabem que la teleassistència és un recurs molt útil per a totes les persones que volen mantenir una vida independent. I volem adequar-la per respondre a les diferents realitats. Per exemple, incorporar polsadors que es poden activar amb diverses parts del cos o, fins i tot, amb la respiració, ampliant els recursos d'adaptació que teníem fins ara”.

Una altra de les novetats és el fet que, poc a poc, s'anirà eliminant la necessitat de tenir contractada una línia telefònica fixa. Es preveu que, a finals del 2023, més de la meitat dels dispositius actius de la demarcació ja no ho requereixin.

Des d'Acció social remarquen que l'objectiu del servei és proporcionar autonomia, facilitar que la persona no s'estigui de viure on i com voldria per por al que li pugui passar. **La teleassistència dona seguretat, acompanyament i una resposta rapidíssima davant qualsevol incidència i això es tradueix en tranquil·litat tant per a l'usuari com per als seus cuidadors o entorn més proper.**

Més unitats mòbils

S'incrementen les unitats mòbils, que passen de 4 a 7. Dues de les noves unitats oferiran atenció les 24 hores. També n'hi haurà d'orientades a tasques de suport psico-social i acompanyament (3).

L'equip de professionals que es desplaça amb els vehicles de teleassistència s'encarrega de les visites periòdiques a les cases per fer el seguiment dels usuaris, tant a nivell físic com psicològic i emocional. Aquestes trobades també permeten conèixer de primera mà les condicions en les que viu la persona, així com els suports familiars o d'altre tipus amb els que compta. Alhora serveixen per fer companyia i per proporcionar ajuda amb algunes tasques o petites incidències.

Les unitats mòbils també es desplacen per fer les instal·lacions o actualitzacions dels dispositius tecnològics, per a atencions o pautes de suport específiques (per exemple, suport per a processos de dol), per a serveis complementaris (com el de custòdia de claus) i, és clar, per a la resolució d'aquelles emergències en les que no ha calgut activar ambulància o altres cossos de primera resposta.

Els i les professionals d'aquestes unitats tenen un perfil, formació i habilitats multidisciplinari, que inclou preparació en l'àmbit sanitari, psicosocial i tecnològic. Es mouen per tota la demarcació i compten amb vehicles preparats per arribar a les zones de més difícil accés així com per circular en condicions climàtiques adverses.

Servei centrat en la persona

Altres canvis van dirigits a avançar cap a la personalització, a **proporcionar a cadascú el seguiment i prestacions que necessita, en funció del seu grau de dependència, xarxa familiar i social, i altres condicions.**

Amb aquesta intenció, es preveu incrementar notablement les trucades que es fan des del Centre d'Atenció. Es busca assegurar una atenció acurada que respongui a les particularitats de cada persona, com ara el deteriorament cognitiu, la dependència, la mobilitat reduïda, la diversitat funcional, o l'aïllament. També es preveu reforçar el suport a les persones cuidadores, per evitar la síndrome de *burnout*. A més, les trucades que realitzen tots els usuaris cap al Centre passen a ser totalment gratuïtes, per incentivar aquest contacte més seguit.

El Servei continua incorporant nous protocols enfocats a la prevenció i

Vehícle del Servei local de Teleassistència

Visita del Servei local de Teleassistència

a la resposta ràpida, idònia i coordinada en diferents situacions. S'està ultimant el de prevenció del suïcidi, que s'afegirà als ja existents com, per exemple, el de prevenció d'abusos o maltractaments.

“Un dels objectius és arribar a tothom que el necessita, independentment de la seva renda. També es preveu simplificar tràmits i el procés per a la instal·lació dels terminals.”

Facilitar l'accés al Servei

Aquest 2022 també s'ha reconfigurat l'estructura de preus que es concreta en tres trams:

- Tram C5 (per a les persones amb menys capacitat econòmica): servei gratuït (el cost mensual es finança amb les aportacions econòmiques de Dipsalut, que n'assumeix el 75%, i dels ajuntaments, que en financen el 25% restant).

Com a novetat, aquest tram s'amplia: **es passa de 218 persones que**

fins ara rebien el servei gratuïtament, a 5.519 persones. És a dir, que a partir d'aquest 2022 el 60 % de les persones usuàries passen a rebre el servei gratuïtament.

- Tram C10, Teleassistència estàndard: el cost del servei baixa als tretze euros mensuals (aquesta disminució no afecta el nombre de prestacions ni la seva qualitat)
- Tram C10, Teleassistència complementària (senyors o mòbil): el preu passa a ser de quinze euros mensuals (increment de 21 cèntims respecte el 2021. Es milloren els dispositius tecnològics complementaris).

Dipsalut -en col·laboració amb les àrees bàsiques de serveis socials, els ajuntaments i els consells comarcals - presta el Servei local de Teleassistència a tots els municipis de la demarcació, excepte a Girona ciutat. Actualment unes deu mil persones de les comarques gironines hi compten.

La teleassistència pública va adreçada a totes les persones grans que viuen soles o passen moltes hores soles. També és per a persones de menys edat amb limitacions de mobilitat o cert grau de dependència per altres motius. És un suport important per a les famílies o altres cuidadors. Per a altes del Servei, cal adreçar-se als serveis socials municipals o comarcals.

Claus per a la criança positiva

La primera infància es considera un període crucial per al desenvolupament de les persones i constitueix la base del que serà una vida saludable i plena. Nombroses investigacions confirmen que els entorns estimulants i positius influeixen en el bon desenvolupament del nen o nena en tots els aspectes de la seva vida (Comisión para Reducir las DSS en España, 2010).

La primera infància es considera un període crucial per al desenvolupament de les persones i constitueix la base del que serà una vida saludable i plena. Nombroses investigacions confirmen que els entorns estimulants i positius influeixen en el bon desenvolupament del nen o nena en tots els aspectes de la seva vida (Comisión para Reducir las DSS en España, 2010).

La Convenció sobre els Drets de la Infància (Nacions Unides, 1989) és d'obligat compliment al nostre país. Reconeix als infants el dret a la salut, a gaudir de la seva infància, a ser protegits, escoltats i a tenir llibertat per expressar les seves opinions. Es posa de relleu la pro-

tecció i la promoció de la salut dels infants, de manera que els estats han de garantir el seu desenvolupament físic i mental, però també l'espiritual, moral i social. Per tant, cal desenvolupar polítiques públiques per donar l'assistència necessària a les famílies perquè puguin assumir les seves responsabilitats en aquest àmbit.

En la mateixa línia, l'any 2006 el Consell d'Europa publica unes recomanacions en les que insta als estats membres a desenvolupar polítiques públiques de suport a la criança positiva, ja que l'infant, per aconseguir un desenvolupament ple i harmoniós, ha de créixer en un entorn familiar de cura, amor i comprensió.

Contribuir al desenvolupament integral de l'infant

La criança positiva avantposa l'interès superior de l'infant i el reconeix com a ciutadà actiu, creatiu i amb participació social. **Els infants ho fan tot millor quan la seva família es mostra afectuosa i comprensiva, passen temps amb ells, coneixen la seva vida i comprenen la seva conducta, esperen que compleixin les normes,**

els animen a comunicar-se obertament i reaccionen a les males conductes aplicant mesures adequades i explicacions en lloc de càstigs severos.

Els elements clau de la criança positiva són:

- La cura i la protecció, que significa respondre a la necessitat d'amor, afecte i seguretat de l'infant.
- L'estructura i l'orientació, que implica proporcionar a l'infant la sensació de seguretat i predicibilitat i, alhora, certa flexibilitat.
- El reconeixement vers l'infant a ser vist, escoltat i valorat com a persona.
- La capacitació per augmentar l'autoconfiança, les seves competències i el control personal.

Partint d'aquest marc, des de Dipsalut **desenvolupem el «Sigues tu en família», oferint diferents recursos i serveis a les famílies i als professionals que les acompanyen, per tal que puguin criar els seus fills i filles des d'aquesta perspectiva. Podeu consultar les sessions i activitats que inclou, a: www.siguestu.cat, apartat "Famílies".**

Fotografia extreta de banc d'imatges

Dia Internacional per a l'eliminació de la violència envers les dones

La Diputació, la Generalitat i l'Ajuntament de Girona han commemorat el 25N conjuntament. L'acte ha comptat amb la presidenta de Dipsalut, Maria Puig, així com de la diputada d'Acció Social, Teresa Brunsó.

En la seva intervenció, Puig ha ressaltat: "L'objectiu que compartim és desterrar la violència, erradicar-la d'arrel, transformar la nostra comunitat. Tenim la responsabilitat d'acompanyar les víctimes, però tenim també l'oportunitat de treballar des de l'educa-

ció dels infants perquè no n'hi hagi cap altra en el futur. La presidenta ha explicat que Dipsalut realitza aquestes tasques a través de programes com el «Sigues tu» i el de suport tècnic per a impulsar polítiques d'igualtat.

Jornada interdisciplinària en Promoció de la Salut

L'esdeveniment, organitzat pel Grup de Professionals per la Promoció de la Salut a Girona, s'ha celebrat aquest passat octubre. Ha servit per reflexionar sobre la importància que es dona a la promoció de la salut en els diferents àmbits laborals i per plantejar estratègies de treball intersectorial.

S'hi ha reunit nombrosos gestors o responsables d'ens que intervenen en promoció de la salut. Per part de Dipsalut, hi ha participat la presidenta i la cap de l'àrea de Promoció de la Salut, Benestar i Atenció a les Persones.

Hem participat a les curses solidàries d'Oncolliga

Hi hem pres part amb quatre equips, formats per personal de l'Organisme i d'altres ens i departaments de la Diputació de Girona. Tres d'ells, han competit a l'Oncotrail. El quart, ho ha fet a l'Oncobike.

Aquestes curses, organitzades per la Fundació Oncolliga, serveixen per recaptar fons per a iniciatives que millorin la qualitat de vida de les persones que pateixen càncer.

Reunió amb la secretària de Salut Pública

La presidenta i la gerent de Dipsalut s'han reunit, aquest passat 11 de novembre, amb la secretària de Salut Pública de la Generalitat de Catalunya, Carmen Cabezas.

En la trobada, que ha tingut lloc a la seu de la Generalitat a Girona, hi han presentat els nous reptes i projectes de l'Organisme.

Prèviament, s'havia dut a terme una reunió amb la cap de la Representació Territorial de l'Esport a Girona, Anna Julià.

Visites institucionals a municipis de la Cerdanya, l'Alt i el Baix Empordà

La primera d'aquestes visites ha estat a la Cerdanya, aquest passat setembre. La presidenta de Dipsalut s'ha reunit amb els alcaldes de Das i Fontanals de Cerdanya. Amb el vicepresident segon, Albert Piñeira, ha visitat el Consell Comarcal, l'Hospital de Cerdanya, i Ger.

Al novembre, les reunions han estat amb alcaldesses i regidores dels municipis de l'Alt Empordà (Port de la Selva, la Selva de Mar, Cadaqués i Roses). S'hi ha tractat qüestions relacionades amb la prevenció de la legionel·losi, l'aigua, els programes de piscines i platges, i els de reducció de desigualtats.

Finalment s'ha visitat ajuntaments del Baix Empordà (la Bisbal, Torroella de Montgrí, Parlavà, Verges i Foixà). S'ha fet balanç dels programes que es desenvolupen conjuntament, i s'ha parlat dels reptes que cal abordar.

Jornada Catalana de Voluntariat i Salut

Hem participat a la setzena edició, que s'ha celebrat a la ciutat de Girona aquest passat mes de novembre. La Jornada ha posat el focus en l'acompanyament al final de la vida, el dret a una mort digna i en el paper clau que hi té el voluntariat.

La diputada d'Acció Social, Teresa Brunsó, hi ha destacat la importància de comptar amb espais de reflexió i debat sobre aquestes qüestions i ha subratllat el gran valor de la tasca de voluntàries i voluntaris.

Col·laboració amb La Marató

Un any més, hem col·laborat amb el programa solidari de TV3 i Catalunya Ràdio; en aquesta ocasió, dedicat a la salut mental.

L'Organisme hi ha aportat 20.000 euros que han servit per fer xerrades i altres activitats divulgatives a escoles, centres educatius de secundària, de formació professional, biblioteques i entitats cíviques. L'objectiu de les sessions ha estat conscienciar sobre la importància de tenir cura de la salut mental i trencar estigmes.

POSEM
EL FOCUS
SOBRE...

Maria Estrada, Carol Mowatt i Àngels Cardona

Cap de Promoció de la Salut, tècnica de l'àrea,
i dinamitzadora de les taules del «Benestar
i Comunitat» de Dipsalut

“L'objectiu principal és millorar les condicions de vida de les persones. Per aconseguir-ho, cal incidir en tots els eixos de desigualtat”

Parlem amb la Maria, la Carol i l'Àngels sobre el programa «Benestar i Comunitat». Ens expliquen quins objectius persegueix, com es duu a terme i quin ha estat l'impacte de la crisi derivada de la pandèmia.

-Què és el Benestar i Comunitat?

És el successor del Salut i Crisi, que va néixer el 2008 per contribuir a pal·liar els efectes de la crisi econòmica. Es va anar transformant, des d'estar centrat a garantir els béns bàsics (alimentació, habitatge...) a incloure la cobertura de les necessitats a nivell psicològic, emocional i social. Ha incorporat projectes d'apoderament, individual i comunitari com poden ser, per posar només dos exemples, grups de dones de suport mutu o intervencions terapèutiques per a joves que han migrat sols.

Amb el programa es coordinen i subvencionen les actuacions que ajuntaments, consells comarcals i entitats sense ànim de lucre duen a terme, als municipis gironins, per donar cobertura a aquestes necessitats. L'objectiu principal és millorar les condicions de vida de les persones. Per aconseguir-ho es tenen en compte els determinants socials de la salut, és a dir, es prioritzen les persones en situació de vulnerabilitat. I s'incideix en els diferents eixos de desigualtat (situació econòmica, gènere, edat, origen...), per establir els principis d'equitat i justícia social.

-Com es desenvolupa?

A través de la governança participativa, és a dir, prenent les decisions amb els diferents actors de cada territori, com les entitats i la ciutadania. Actualment hi ha onze taules de coordinació, la majoria comarcals, que es reuneixen periòdicament. Hi són les tècniques dels ajuntaments i consells comarcals, les professionals de les entitats del tercer sector (tant de les organitzacions grans, les que actuen a tota la demarcació, com de les estrictament locals) i, és clar, també Dipsalut. En aquestes trobades detectem necessitats, es veu com es podrien resoldre, i qui està més preparat per fer-ho. S'acorda l'actuació i es fa. Així s'aconsegueix respondre a les necessitats reals, i de manera coordinada, evitant duplicitats, traient el màxim rèdit als recursos disponibles i sent més eficaços.

-Quines accions concretes es duen a terme?

Podríem classificar-les en grans àmbits. Un d'ells és el de garantir els béns bàsics (alimentació, habitatge, higiene, subministraments...). Dins aquesta línia hi ha, per exemple, les targetes moneder per comprar aliments, els assessoraments per millorar les tarifes d'energia i les ajudes econòmiques per evitar la pobresa energètica. Un altre àmbit, que ha agafat molta importància amb la pandèmia, és de l'alfabetització digital. Hi ha projectes per evitar la bretxa digital: d'acompanyament educatiu, per fer tràmits...Un altre eix és el de gènere, amb accions d'apoderament per a dones migrades, de suport per a famílies monoparentals, per a dones que es prostitueixen i tenen fills al càrrec...L'edat és un altre eix de desigualtat, i aquí hi ha, per exemple, accions per evitar l'aïllament de persones grans. Per als joves, de lleure inclusiu, d'activitat física als barris...L'ocupació és un altre àmbit, amb acompanyaments per aconseguir els primers contractes de feina o formacions per tornar al mer-

cat laboral. També hi ha programes d'atenció a persones amb diversitat funcional.

-Quantes persones són usuàries d'aquests serveis?

S'estima que, cada any, més de 18.000 persones, arreu de la demarcació. I això només pel que fa a beneficiaris directes. Quan es fa treball comunitari la repercussió real és molt més gran, ja que l'impacte és sobre més persones que la que s'atén directament, però és difícil de xifrar. Pel que fa al perfil, sobretot es tracta de col·lectius en risc d'exclusió, falta d'ocupació i/o habitatge, manca de recursos i de suports familiars o altra xarxa...El gènere també és clarament un dels principals eixos de desigualtat. En definitiva, persones i moltes famílies que estan en situació de vulnerabilitat. És important recordar que, donant suport a les famílies, aconseguim protegir molts infants.

-Amb quin pressupost compta el programa?

A les subvencions per als projectes d'administracions locals i entitats s'hi destina un total de 3.150.000 euros, que correspon a 1.150.000 per cada anualitat. S'ha anat incrementant per poder respondre a l'augment de la demanda de suport, per la nova crisi socioeconòmica, derivada de la COVID.

-Com està impactant l'actual crisi?

Abans de la COVID-19, l'informe Foessa (desembre 2019), recordava que, "des d'una mirada àmplia, l'exclusió social severa va augmentant des del 2013", amb un risc estructural de cronificació. La crisi actual agreuja la polarització, les desigualtats socials, cosa que, juntament amb els problemes estructurals del nostre model socioeconòmic, repercuteix de manera dramàtica en el model de Determinants Socials de la Salut (OMS 2005) que conformen les condicions de vida de la ciutadania i la seva salut.

Els diferents agents de les taules de coordinació del programa (administracions i entitats socials) afirmen que les demandes d'ajuda per necessitats bàsiques han augmentat aproximadament un 30%, i que un percentatge elevat correspon a persones que per primera vegada les han necessitat. Els col·lectius més vulnerables són els que més han patit aquest impacte: gent gran, mares amb fills a càrrec, persones en situació irregular, sense llar o domicili fix...A les taules hi ha consens en què cal fer un abordatge de les desigualtats socials de manera col·lectiva i compartida, i és per això que es proposa fer qualsevol actuació amb mirada comunitària.

-Sense dubte respondre a aquesta realitat és un repte. Hi ha algun altre desafiament que preveieu abordar properament?

Una de les coses que voldríem aconseguir és crear més sinergies entre les diferents taules territorials. Que la coordinació entre els diferents agents que aconseguim dins de cada territori, es doni també entre territoris.

Dipsalut

Organisme de Salut Pública
de la Diputació de Girona

La Revista de Dipsalut també es pot trobar al web www.dipsalut.cat